

Institut
za etnologiju
i folkloristiku

poziva Vas na predavanje u
sklopu ciklusa Tribina IEF-a i
projekta HRZZ-a Kulturna
animalistika: interdisciplinarna
polazišta i tradicijske prakse

TRIBINA IEF-a

PUTEM ZOOMA

LJUBINKO RADENKOVIĆ

Predodžbe o psu u narodnoj kulturi: neke slavenske paralele

ponedjeljak
29.
studenoga
2021.

13.00
sati

Pas je jedna od najstarijih životinja koju je čovjek pripitomio. Ostaci kostiju ove životinje, pronađeni u nekim pećinama, potječu iz mezolitika. Pas je pratio ljudske naseobine i hranio se otpacima od ulovljenih životinja, ali je jeo i ljudski izmet, što psi i danas čine. Ljudi su pse koristili kao pomoćnike u lovu, kao čuvare svojih staništa, ali i u ritualne svrhe – prinošeni su kao žrtva u nekim religijskim ritualima. Jedan od najstarijih likovnih prikaza psa u lovu pronađen je u čuvenom arheološkom nalazištu u Turskoj – Çatal Höyük (Çatalhöyük). U narodnoj kulturi pas ima ambivalentan simbolički status: s jedne strane kao čuvar stada i kućnog prostora on se visoko vrednuje, naročito u regijama s prevladavajućom stočarskom privredom (Crna Gora, Kosovo). Tamo se za ubojstvo psa traži veoma visoka naknada. S druge strane, on nosi atribut "nečiste" životinje i u njegovu se obliku mogu pojavljivati razna demonska bića (vampir, vještica, domovik, šumski duh, vodenjak i dr.). Prisutna obilježja "pitomo" i "divlje" kod psa opredijelila su njegovu mogućnost medijatora, prije svega u magijskim liječenjima raznih bolesti kod ljudi, ali i u gatanju o budućim događajima. U predavanju će biti riječ o etiološkim predajama o porijeklu psa, o nekim njemu posvećenim praznicima godišnjeg ciklusa, o pretkazanjima i gatanjima povezanim s ponašanjem psa.

PREDAVAČ

LJUBINKO RADENKOVIĆ, dopisni član SANU, studirao je srpskohrvatski jezik i jugoslavenske književnosti na Filološkom fakultetu u Beogradu, gdje je diplomirao i magistrirao. Doktorirao je na Filozofskom fakultetu u Beogradu, na Katedri etnologije i antropologije na temu *Narodna bajanja kod Južnih Slovena*. Od 1985. do 2018. godine bio je zaposlen u Balkanološkom institutu SANU na znanstveno-istraživačkim poslovima. Predavao je Narodnu književnost na Filozofskom fakultetu u Nišu, Narodnu kulturu Srba na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu i Slavensku mitologiju na Doktorskim studijima na Filološkom fakultetu u Beogradu. U dva mandata bio je predsjednik Komisije za folkloristiku pri Međunarodnom komitetu slavista (2003. – 2013.). Bavi se srpskim i slavenskim folklorom, mitologijom, narodnom demonologijom i etnolingvistikom. Objavio je više desetaka znanstvenih i stručnih radova u srpskim i međunarodnim publikacijama.

Poveznica na predavanje putem Zooma:
<https://us06web.zoom.us/j/89653998454>
Meeting ID: 896 5399 8454

